

Päästötietokanta - yhteinen tietopohja päästölaskentaan

Janne Pesu, SYKE

Rakentaminen on tärkeä teema kaikilla mittareilla

- 50% raaka-aineista
- 40% energiasta
- 30% kasvihuonekaasupäästöistä
- 20% suomalaisista
- 10% maailmantaloudesta

YHTEISET MITTARIT

- RAHA, VALUUTTAKURSSIT
- TULEVA RAHA
- ARVO

YHTEISET MITTARIT

- RAHA, VALUUTTAKURSSIT
- TULEVA RAHA
- ARVO

- + Hiilidioksidiekvivalentti
CO₂e
- + Tuleva päästö?
- + Elinkaariarviointi,
Hiilijalanjälki

Hiilijalanjäljen laskenta on periaatteessa yksinkertaista

- Kohteen kaikki materiaalit, työpanokset ja energian kulutus kerrotaan vastaavalla päästökertoimella ja summataan yhteen
  - Esimerkiksi
 $200 \text{ kg valmisbetonia C30/37} * \underline{0,14 \text{ kg CO}_2\text{e /kg}} = 28 \text{ kg CO}_2\text{e}$
päästökerroin
- Päästötietokanta on kokoelma tarvittavia päästökertoimia

Elinkaaren vaiheet päästölaskennassa

Elinkaaren vaihe	Materiaalit	Rakentaminen	Käyttö	Purku ja kierrätys	Elinkaaren ulkopuoliset hyödyt/haitat
Mittarit	Päästöt kg CO ₂ e	Päästöt kg CO ₂ e	Energia GWh Päästöt kg CO ₂ e	Päästöt kg CO ₂ e	Kädenjälki kg CO ₂ e, GWh Muut vaikutukset esim. terveys, BD,...
Päästöjen realisointi	Ennen rakentamista ja rakentamisen aikana	Rakentamisen aikana	Koko käytön ajan	Elinkaaren lopussa	
Osuus elinkaari-päästöistä??					
-rakennukset					
-infra					

Käytännön tarpeita ja tavoitteita toimialalta

- Ilmastovaikutusten tunnistaminen ja ohjaaminen
- Yhteinen, avoin ja ajantasainen tieto
- Päästölaskentojen läpinäkyvyys ja vertailtavuus
- Hyvien käytäntöjen edistäminen
- Vaikuttaminen jo varhaisen vaiheen suunnitteluun

Rakentamisen päästötietokanta CO2data.fi

- Tietokanta luo pohjan rakennusten elinkaaristen ilmastopäästöjen laskemiselle tuoden puolueetonta dataa vähähiiliseen rakentamiseen ja mahdollistaen ilmastovaikutusten vertailun sekä ohjauksen elinkaaripäästöjen perusteella
- Indikaattorit ja avoin taustaraportti yli 200:lle geneeriselle tuotteelle ja palvelulle
- Tehty laajassa yhteistyössä kehittyväksi ja jatkuvasti ylläpidettäväksi

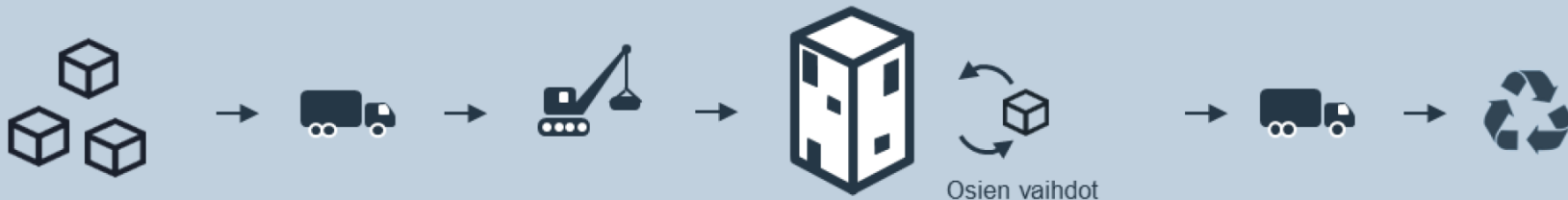
Vähähiilisyden arviointi kattaa koko elinkaaren

Tuotteiden valmistus

Rakentaminen

Käyttö (ensimmäiset 50 vuotta)

Elinkaaren loppu

YM, Rakennuksen vähähiilisyden arviointimenetelmän ohjeen luonnos lausuntokierrosta varten 6/2021

CO2data.fi

Tuotteet

Kuljetuspalvelut

Rakentaminen

Energiapalvelut

Kuljetuspalvelut

Purkaminen ja purkutuotteiden käsittely

A1 –A3

A4

A5

B6

C2

C1, C3, C4

kg CO₂e /kg

kg CO₂e /ton km

kg CO₂e /m²

kg CO₂e /kWh

kg CO₂e /ton km

kg CO₂e /m² ja /kg

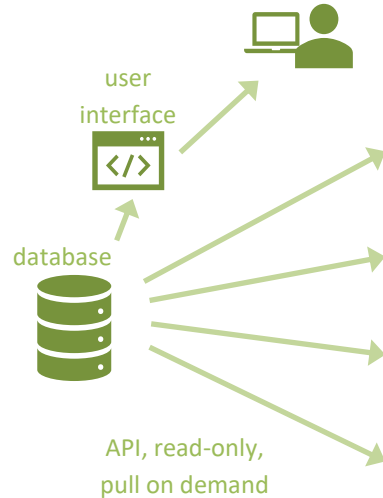
SYKE

Yksi virallinen tieto, monta käyttöä ja käyttäjää

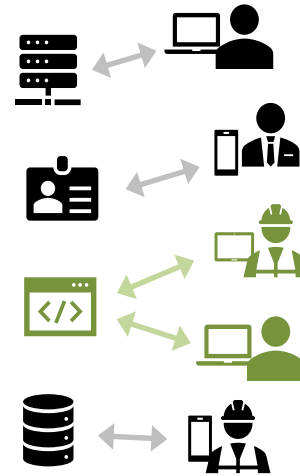

CO2data.fi

1. Avoin käyttöliittymä kaikille ilmaiseksi

2. Rajapinta tietokannan integroimiseksi erilaisiin työkaluihin

Tieto on käytettävissä myös kolmannen osapuolen palveluissa

Yhteinen kehitystyö

- Yhteistyö Suomessa
  - Yhteinen suunta ja kaikki innolla mukana
  - Yli 100 asiantuntijaa osallistunut erilaisissa rooleissa
- Hyvälaatuinen tietovarasto kasassa ja kehitystyö jatkuu
  - Kunkin aihealueen asiantuntijoiden sopivaksi arvioima geneeristen tietojen määrä
  - Yli 80 yhdessä jalostettua avointa taustaraporttia eri tuoteryhmille ja palveluille
  - Yhteinen kehitystyö jatkuu koekäytön ja palautteen perusteella
- Pohjoismainen yhteistyö – Suomen ja Ruotsin tietokannat julkaistu yhdessä
  - Yhdessä sovitut sisällön laadintamenetelmät ja tiedonvaihto
  - Yhdessä suunnitellut käyttöliittymät, erilainen sisällön rajaus
  - Yhteinen rajapintamäärittely, jossa myös huomioitu tulevia ja muiden Pohjoismaiden tarpeita

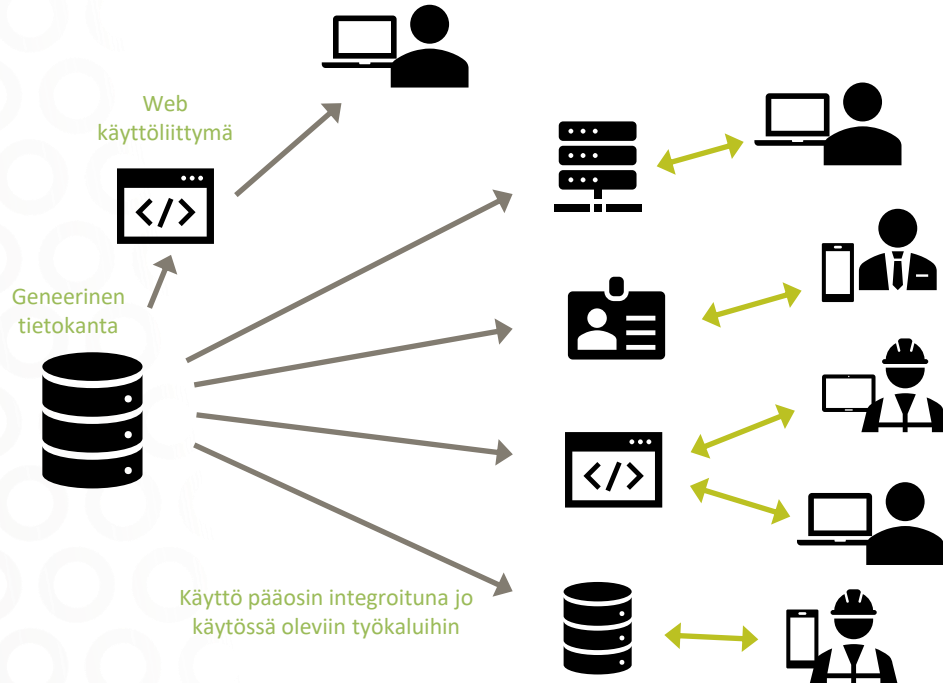

Infrarakentamisen päästötietokanta

- Infrarakentamisen kansallinen päästötietokantahanke on Väyläviraston T&K – hanke, jossa kehitetään avoin elinkaari pohjainen tietokanta väylärakentamisen ja väylänpidon CO₂-päästöjen laskentaan. Hanke käynnistyi maaliskuussa 2021 ja kestää vuoden 2022 loppuun.
- Tietokantaa voidaan hyödyntää myös laajemmin infrarakentamisen päästölaskennoissa kansallisesti.
- Tavoitteena on, että tietokannan avulla voidaan tehdä tyypillisten infrahankkeiden elinkaarilaskenta olennaisimpien panostietojen pohjalta.
- Päästötietokanta laaditaan Suomen ympäristökeskuksessa ja hankkeen tilaaja on Väylävirasto. Myös Helsingin kaupunki ja ympäristöministeriö osallistuvat hankkeen ohjausryhmään, ja hanke hyödyntää soveltuvilta osin rakentamisen CO₂data.fi-tietokannan kehittämisessä saatuja tuloksia ja kokemuksia.

Yhden yhteisen datan malli

Keskitetty validointi ja avoimet menetelmät

Yhteentoimivuus ja tieto lähelle käyttäjää

Yksi tietopohja, monta käyttäjää ja käyttötarvetta

Esimerkki:

Betoni nimikkeistössä ja eri päästökannoissa

Infra Rakennusosa- ja hankenimikkeistö

1321.11	Teräsbetonipaalut
1435.1	Betoniputkirummut
2132.12	Sementtistabilointi (SST)
2141.7	Betonipäälysteet (valettavat)
2141.71	Betonilaatta
2143.1	Betoniset pintarakenteet
2143.11	Betonikivi- ja -laattapäälysteet
2211.21	Upotettavat betoniset reunatuet
2212.1	Betoniset hulevesikourut
2422.2	Betonipölkkyt
3111.11	Jätevesiviemärit (viettoviemäri) betonista
3111.21	Jätevesiviemärit (paineviamäri) betonista
3112.2	Tarkastuskaivot betonisista valmisosista
3112.3	Tarkastuskaivot betonista valettuna
3113.2	Tarkastusputket betonista
3211.14	Betonikaide
3321.13	Betonikourut
4110	Betonirakenteet
4221	Betonirakenteet päällysrakenteessa
4222	Betonielementtirakenteet päällysrakenteessa
4233.2	Betonipäälyste
4424.1	Betoniportaat
4800	Maanalaisten tilojen betonirakenteet

CO2-päästökeroinkanta_versio2

Betoni C50/60 (K60)	m3
Betoni C20/25 (K25)	m3
Betoni C25/30 (K30)	m3
Betoni C28/35 (K35)	m3
Betoni C30/37 (K37)	m3
Betoni C32/40 (K40)	m3
Betoni C35/45 (K45)	m3
Betoni C57/70 (K70)	m3
Betoni K-10 (maakostea)	m3
Betoni K-60	m3
Betonielementti, h=1m	m
Betonijalusta 15 - 20 m pylväille	kpl
Betonijalusta 8 - 12 m pylväille	kpl
Betonikivi	kpl
Betonipaalu	kg
Betonipumppu, jakelupuomin kustannus, puomi alle 30 m	h
Betonipumppu, jakelupuomin kustannus, puomi yli 30 m	h
Betoniputkirumpu 1000 mm CR	m
Betoniputkirumpu 1000 mm Dr	m
Betoniputkirumpu 1600 mm	m
Betoniputkirumpu 600 mm	m
Betoniputkirumpu 600 mm Br	m
Betonipölkky	kpl
Betoniteräs A500HW	kg
betonin lisäkustannus pyörintäsäiliöllä 6m3	km
betonin lisäkustannus sekoitinsäiliöllä 6m3	km

Talonrakennus

linear structural element, prestressed beam
linear structural element, concrete beam
linear structural element, concrete column C40/50
linear structural element, high strength column C60/75
wall element, non-load bearing sandwich element
wall element, load bearing sandwich element
wall element, inner element
wall element, partition wall element
hollow core slab, 320 mm
balcony slab
ribbed floor element, TT-element
concrete block with lightweight aggregates, insulated
concrete block with lightweight aggregates, not insulated
concrete block with dense aggregates
roofing tile
paving block
ready mix C8/10
C12/15
C16/20
C20/25
C25/30
C30/37
C40/50
C60/75
C20/25, Green
concrete well element

Päästötietokanta kiertotalouden kirittäjänä?

- Tiedon jakaminen, kannassa tietoa mm. uusiutuvien ja kierrätysmateriaalien osuuksista
- Vaihtoehtoisten materiaalien tuominen laskentaan samalle viivalle
- Ajantasainen päästötieto esimerkiksi kierrätysasteiden noustessa
- Vertailun mahdollistaminen yhteisellä tietopohjalla

ONNISTUNUT MUUTOS

MISSIO

VISIO

ARVOT

STRATEGIA

ORGANISAATIO

KULTTUURI

TAVOITTEET

MITTARIT

PALKITSEMINEN

PROSESSIT

IT & TYÖKALUT